

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
Στο Σχέδιο Νόμου:
«Προστασία του Ανταγωνισμού»

Επί της Αρχής:

Η παρούσα μεταρρύθμιση των κανόνων που διέπουν την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού στην Ελλάδα διαφέρει από όλες τις νομοθετικές παρεμβάσεις των τελευταίων τριών δεκαετιών, καθώς κρίθηκε σκόπιμο να μην υπάρξει ένας ακόμα τροποποιητικός κάποιων διατάξεων Νόμος, αλλά να γίνει μία συνολική αναμόρφωση και να προταθεί ένα ενιαίο κείμενο νέου Νόμου. Κατ' αυτόν τον τρόπο αποφεύγεται ο κίνδυνος αλληλοσυγκρουόμενων διατάξεων και αβλεψιών και το τελικό προϊόν είναι ένα συστηματικό νομοθέτημα, του οποίου η γλώσσα και η δομή είναι πιο προσιτή στον εφαρμοστή του δικαίου και στον πολίτη.

Το προτεινόμενο Σχέδιο Νόμου ενσωματώνει την Ελληνική, Ευρωπαϊκή και διεθνή εμπειρία και επιστημονική εξέλιξη στον τομέα της προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού και στοχεύει, πρωτίστως, στην αύξηση της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής των σχετικών κανόνων στη χώρα μας.

Το προτεινόμενο κείμενο βασίζεται σε πέντε άξονες, ήτοι:

α. Τη θεσμική θωράκιση της Επιτροπής Ανταγωνισμού και την ενίσχυση της ανεξαρτησίας της, που επιτυγχάνεται με την αλλαγή του τρόπου διορισμού των μελών της (διορισμός του Προέδρου και του Αντιπροέδρου από τη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής και των λοιπών μελών με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, μετά από γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής), την αύξηση της θητείας των μελών, τη διεύρυνση των ασυμβιβαστων και την καθιέρωση υποχρέωσης λογοδοσίας ως απόρροια της δημοκρατικής οργάνωσης και λειτουργίας του κράτους.

β. Την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της δράσης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με τον καθορισμό στρατηγικών στόχων και την παροχή της δυνατότητας κατά προτεραιότητα εξέτασης συγκεκριμένων υποθέσεων, λαμβάνοντας υπόψη το δημόσιο συμφέρον, τις εκτιμώμενες επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και την προστασία του καταναλωτή. Ενώ, προκειμένου να καταστεί

πιο διαφανής και πιο αντικειμενική η επιλογή στην κατά προτεραιότητα εξέταση των υποθέσεων, προβλέπεται η ποσοτικοποίηση των ανωτέρω κριτηρίων.

γ. Την παροχή στην Επιτροπή της δυνατότητας επέμβασης σε τομείς της οικονομίας για την άρση ρυθμιστικών εμποδίων που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό. Ειδικότερα, η Επιτροπή δύναται, αφενός μεν να υιοθετεί τα αναγκαία κανονιστικά μέτρα, στο πλαίσιο κλαδικών ερευνών και, αφετέρου, να γνωμοδοτεί επί διατάξεων σχεδίων νόμων που ενδεχόμενα εισάγουν κρατικά ή άλλης φύσης ρυθμιστικά εμπόδια.

δ. Την ενίσχυση της αποτρεπτικής ισχύος των προβλεπόμενων κυρώσεων, με την αύξηση των υφισταμένων και τη θέσπιση νέων και, τέλος,

ε. Την εναρμόνιση των διατάξεων με το Ευρωπαϊκά πρότυπα και τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας της Επιτροπής. Ειδικότερα, καταργείται το άρθρο 4α του Ν. 703/1977 που προβλέπει την υποχρέωση εκ των υστέρων γνωστοποίησης των λεγομένων «μικρών» συγκεντρώσεων, για λόγους χαρτογράφησης της αγοράς, διάταξη που αφενός συνιστά οριζόντιο ρυθμιστικό βάρος για τις επιχειρήσεις και διοικητικό βάρος για την Επιτροπή Ανταγωνισμού, αφετέρου δεν έχει αποδώσει σε όλη τη διάρκεια της μέχρι τώρα εφαρμογής της. Άλλωστε, αντίστοιχη διάταξη δεν συναντάται σε κανένα άλλο Κράτος Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για τους ίδιους λόγους καταργείται και η υποχρέωση γνωστοποίησης συμπράξεων του άρθρου 21 του Ν. 703/77, ώστε να επιτευχθεί η πλήρης εναρμόνιση με τα Ευρωπαϊκά πρότυπα.

Επί των Άρθρων:

Με το άρθρο 1 του Σχεδίου τίθεται η βασική αρχή της απαγόρευσης όλων των συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών μεταξύ επιχειρήσεων και όλων των αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της Ελληνικής επικράτειας, στα πρότυπα του άρθρου 101 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην πρώτη παράγραφο, τίθεται η αρχή της απαγόρευσης των συμπράξεων και αναφέρονται ενδεικτικά πρακτικές, που κατά τεκμήριο εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της. Στην δεύτερη παράγραφο, ορίζεται ότι όλες οι σχετικές συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές της παραγράφου 1, είναι αυτοδικαίως άκυρες, εκτός εάν πληρούν τις προϋποθέσεις της παραγράφου 3 περί εξαίρεσης. Στην τρίτη παράγραφο του άρθρου αναφέρονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται σωρευτικά ώστε μία

συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική, η οποία καταρχήν απαγορεύεται, δύναται να θεωρηθεί κατ' εξαίρεση επιτρεπτή. Τέλος, προτείνεται κατά το πρότυπο του αντίστοιχου γερμανικού νόμου (άρθρο 2 παρ. 2 GWB), η εισαγωγή, ως παράγραφος 4 στο άρθρο 1, διάταξης που προβλέπει την αναλογική εφαρμογή των Κανονισμών Ομαδικής Απαλλαγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στις συμφωνίες εκείνες μεταξύ επιχειρήσεων που δεν ασκούν επιρροή στο διακοινοτικό εμπόριο (δυναμική παραπομπή). Με την προτεινόμενη διάταξη αποκλείεται ρητά το ενδεχόμενο αυστηρότερης αντιμετώπισης των αμιγώς εθνικών συμπράξεων σε σχέση με αυτές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με το άρθρο 2 εισάγεται στην ελληνική έννομη τάξη η απαγόρευση της καταχρηστικής εκμετάλλευσης από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις της δεσπόζουσας θέσης τους εντός του συνόλου ή μέρους της Ελληνικής επικράτειας, σύμφωνα με το πρότυπο του άρθρου 102 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και περιγράφονται ενδεικτικά ορισμένες περιπτώσεις καταχρηστικής εκμετάλλευσης.

Με το άρθρο 3 αποσαφηνίζεται το σύστημα της εκ του νόμου εξαίρεσης, σύμφωνα με την ανάλογη ρύθμιση του Κανονισμού 1/2003. Ειδικότερα στις παραγράφους 1 και 3 προβλέπεται ότι οι απαγορευμένες στα άρθρα 1 και 2 πρακτικές ή συμπεριφορές, απαγορεύονται αυτοδίκαια, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη έκδοση απόφασης από την Επιτροπή Ανταγωνισμού. Αντίστοιχα, η παράγραφος 2 προβλέπει ότι οι συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές, οι οποίες εμπίπτουν στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 και πληρούν τις προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 1 δεν απαγορεύονται, χωρίς να είναι αναγκαία η προηγούμενη έκδοση σχετικής απόφασης.

Με το άρθρο 4 διευκρινίζεται ότι, κατά τη διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού στο πλαίσιο της εφαρμογής των άρθρων 1 και 2, καθένας φέρει το βάρος απόδειξης των ισχυρισμών του. Η ρύθμιση του βάρους απόδειξης κατά τη διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού κρίθηκε απαραίτητη προκειμένου να καλυφθεί σχετικό νομοθετικό κενό που οφείλεται στην αδυναμία αναλογικής εφαρμογής είτε του Κανονισμού 1/2003 είτε των διατάξεων του εθνικού δικονομικού δικαίου. Ο μεν Κανονισμός 1/2003 ρυθμίζει αποκλειστικά δικονομικά θέματα της διαδικασίας ενώπιον της Ευρωπαϊκής

Επιτροπής, οι δε οικονομικές διατάξεις των εθνικών δικαστηρίων δεν δύνανται να τύχουν άμεσης αναλογικής εφαρμογής ενώπιον ανεξάρτητων διοικητικών αρχών.

Με τις διατάξεις του άρθρου 5 προτείνονται μία σειρά από τροποποιήσεις περί συγκεντρώσεων με στόχο την πλήρη εναρμόνιση με τα Ευρωπαϊκά πρότυπα (Κανονισμός 139/2004). Με την πρώτη παράγραφο ορίζεται ότι η συγκέντρωση επιχειρήσεων δεν εμπίπτει καθαυτή στις απαγορεύσεις των άρθρων 1 και 2, ενώ στις επόμενες παραγράφους δίδεται ο ορισμός των κρίσιμων εννοιολογικών εννοιών. Συγκεκριμένα: στην παράγραφο 2 προσδιορίζεται πότε υπάρχει συγκέντρωση, στις παραγράφους 3 και 4 καθορίζονται αντίστοιχα η έννοια του ελέγχου και η έννοια του ασκούντος τον έλεγχο και στην παράγραφο 5 ορίζεται ρητά, ότι η δημιουργία κοινής επιχείρησης που εκπληρώνει μόνιμα όλες τις λειτουργίες μίας αυτόνομης οικονομικής ενότητας αποτελεί συγκέντρωση. Στην παράγραφο 6 περιγράφονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες, παρά το γεγονός ότι παρατηρείται αλλαγή του ελέγχου μιας επιχείρησης, δεν υφίσταται συγκέντρωση κατά την έννοια του δικαίου του ανταγωνισμού.

Με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 6, καθιερώνεται η υποχρέωση προηγούμενης γνωστοποίησης στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μιας συγκέντρωσης, όταν συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις: α) ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση αυτή, ανέρχεται, στην παγκόσμια αγορά, σε εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000) ευρώ τουλάχιστον και β) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, η καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ στην ελληνική αγορά. Η υποχρέωση γνωστοποίησης στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών, άρχεται από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την απόκτηση συμμετοχής, που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης, λαμβανομένης ως πράξης εκκίνησης της προθεσμίας αυτή που επέρχεται πρώτη. Η επιμήκυνση της προθεσμίας κατάθεσης γνωστοποίησης συγκέντρωσης από 10 σε 30 ημέρες, κρίθηκε στο πλαίσιο της χρηστής διοίκησης επιβεβλημένη, ώστε να δοθεί στους υπέχοντες υποχρέωση γνωστοποίησης, επαρκής χρόνος προετοιμασίας και υποβολής του φακέλου. Στις παραγράφους 3 και 4 προσδιορίζονται τα υπόχρεα προς γνωστοποίηση φυσικά ή νομικά πρόσωπα και επαπειλούνται πρόστιμα σε

περίπτωση παράβασης της υποχρέωσης γνωστοποίησης. Ενώ, με την παράγραφο 5 δίδεται η αρμοδιότητα στην Επιτροπή Ανταγωνισμού να καθορίσει με απόφασή της το ειδικότερο περιεχόμενο της δημοσίευσης της γνωστοποίησης της συγκέντρωσης και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Τέλος, δίδεται η δυνατότητα στους Υπουργούς Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Οικονομικών να τροποποιούν, μετά από εισήγηση της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, τα κατώτατα όρια υποχρεωτικής γνωστοποίησης, με βάση τα στατιστικά στοιχεία της αμέσως προηγούμενης τριετίας.

Με το άρθρο 7 καθορίζονται τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη από την Επιτροπή Ανταγωνισμού κατά τον έλεγχο των συγκεντρώσεων, σε πλήρη εναρμόνιση με τον Κανονισμό 139/2004 και την πρακτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Στο άρθρο 8 περιγράφεται η διαδικασία προληπτικού ελέγχου συγκεντρώσεων από την Επιτροπή Ανταγωνισμού. Με δεδομένο ότι η πολυπλοκότητα των συγκεντρώσεων διαρκώς αυξάνεται και προκειμένου να διευκολυνθεί ο ενδελεχής έλεγχος των γνωστοποιούμενων συγκεντρώσεων, προκρίνεται η επιμήκυνση των προθεσμιών έκδοσης απόφασης εκ μέρους της Επιτροπής Ανταγωνισμού περί απαγόρευσης ή μη της συγκέντρωσης, κατά τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό 139/2004. Επίσης, προκρίνεται η μείωση του ανωτάτου ορίου του προστίμου σε περίπτωση μη τήρησης, από τις γνωστοποιούσες επιχειρήσεις, των όρων και προϋποθέσεων που τίθενται για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, από δεκαπέντε (15%) σε δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων.

Στο άρθρο 9 τίθεται η υποχρέωση, επί ποινή προστίμου, αναστολής πραγματοποίησης της συγκέντρωσης μέχρι την έκδοση από την Επιτροπή μιας από τις αποφάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2, 3 και 6 του άρθρου 8. Επίσης, προβλέπεται η αυστηροποίηση των προϋποθέσεων χορήγησης παρέκκλισης από την υποχρέωση μη πραγματοποίησης συγκέντρωσης πριν την έκδοση σχετικής απόφασης από την Επιτροπή Ανταγωνισμού. Περαιτέρω η Επιτροπή Ανταγωνισμού οφείλει κατά την εξέταση αιτήσεων παρέκκλισης να λαμβάνει ιδιαίτερως υπόψη και να συνυπολογίζει την απειλή που συνιστά η συγκέντρωση για τον ανταγωνισμό. Τέλος, παρέχεται στην Επιτροπή, η δυνατότητα να διατάξει το διαχωρισμό των επιχειρήσεων που εμπλέκονται στη συγκέντρωση, σε περίπτωση μη τήρησης από μέρους τους όρου που

επιβλήθηκε με απόφασή της, καθώς και να επιβάλει οποιοδήποτε άλλο κατάλληλο μέτρο.

Στο άρθρο 10 περιγράφεται ο τρόπος υπολογισμού του κύκλου εργασιών που ορίζεται στις λοιπές διατάξεις του νόμου, σε πλήρη εναρμόνιση με τα ευρωπαϊκά πρότυπα του Κανονισμού 139/2004.

Με το άρθρο 11 δίδεται η δυνατότητα στην Επιτροπή Ανταγωνισμού κανονιστικής παρέμβασης σε κλάδους της οικονομίας εφόσον διαπιστώνεται, μετά από σχετική έρευνα και δημόσια διαβούλευση, ότι δεν υπάρχουν συνθήκες αποτελεσματικού ανταγωνισμού στον εν λόγω κλάδο και ότι η εφαρμογή των άρθρων 1, 2 και 5 επ. δεν επαρκεί για τη δημιουργία αποτελεσματικών συνθηκών. Η Επιτροπή δύναται να παρεμβαίνει με μέτρα διαρθρωτικά ή συμπεριφοράς, τα οποία κρίνονται αναγκαία, πρόσφορα και αναλογικά προς τον επιδιωκόμενο σκοπό. Επιπλέον, προβλέπεται ότι σε περίπτωση που η Επιτροπή Ανταγωνισμού διαπιστώσει ότι η έλλειψη συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού οφείλεται, μεταξύ άλλων, και σε πράξεις νομοθετικού περιεχομένου, γνωμοδοτεί για την κατάργηση ή τροποποίηση αυτών. Σκοπός της ρύθμισης του παρόντος άρθρου είναι να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της παρέμβασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε περιπτώσεις που οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην αγορά δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσω των διατάξεων περί συμπράξεων, συγχωνεύσεων ή κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης.

Στο άρθρο 12 περιλαμβάνονται ρυθμίσεις που επιφέρουν αλλαγές στη δομή και την οργάνωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με στόχο την ενίσχυση της ανεξαρτησίας και της αποτελεσματικότητάς της. Ο αριθμός των τακτικών μελών της Επιτροπής μειώνεται σε οκτώ (8) και προβλέπεται πλέον θέση Αντιπροέδρου. Η μείωση του αριθμού των μελών σε συνδυασμό με την πρόβλεψη ότι ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και οι τέσσερις Εισηγητές είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης αναμένεται να ενισχύσει την ευελιξία της Επιτροπής και να επιταχύνει τη λήψη των αποφάσεων. Παράλληλα, η πρόβλεψη σύμφωνα με την οποία τα λοιπά δύο (2) μέλη δύναται να είναι είτε πλήρους και αποκλειστικής είτε μερικής απασχόλησης (με την εφαρμογή των αντίστοιχων ασυμβιβάστων και κωλυμάτων που προβλέπονται κάθε φορά) επιτρέπει τη στελέχωση της Επιτροπής με τα εκάστοτε κατάλληλα και ικανά στελέχη. Προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της ανεξαρτησίας της Επιτροπής

κινείται και η αλλαγή του τρόπου επιλογής και διορισμού των μελών της. Ειδικότερα, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού επιλέγονται από τη Βουλή κατ'ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 101 Α παρ. 2 του Συντάγματος, διορίζονται δε με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτόν της απόφασης της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής. Μέχρι να επέλθει η αναγκαία τροποποίηση του Κανονισμού της Βουλής, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού επιλέγονται με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ύστερα από γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής. Τα λοιπά μέλη, τακτικά και αναπληρωματικά, συμπεριλαμβανομένων των Εισηγητών, διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, ύστερα από γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής. Επίσης, προβλέπεται και η αύξηση του χρόνου θητείας των μελών της Επιτροπής Ανταγωνισμού από 3 σε 5 έτη, με δυνατότητα παράτασης για μια επιπλέον πενταετία, προκειμένου να αποδεσμευτεί αυτή από τον εκλογικό κύκλο.

Στο ίδιο άρθρο προβλέπεται και η αναμόρφωση του ασυμβιβάστου των μελών της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ώστε να διασφαλίζεται η αμεροληψία κατά την λήψη αποφάσεων. Προβλέπεται κατ'αρχάς η υποχρέωση των μελών, τακτικών και αναπληρωματικών, κατά την ανάληψη των καθηκόντων τους, να γνωστοποιούν στον Υπουργό Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και στον Πρόεδρο της Επιτροπής Ανταγωνισμού, την με οποιαδήποτε έννομη σχέση (ή εντολή) παροχή υπηρεσίας, συμβουλής, εργασίας ή έργου, έχουν αναλάβει τα τελευταία πέντε (5) χρόνια πριν την έναρξη της θητείας τους. Επίσης, τα μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού, τα οποία δεν είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, οφείλουν να ενημερώνουν εγγράφως τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ανταγωνισμού για κάθε έργο, εργασία, υπηρεσία, συμβουλή ή εντολή που παρέχουν κατά τη διάρκεια της θητείας τους. Εφόσον από τις ως άνω γνωστοποιήσεις προκύπτει προηγούμενη ή υφιστάμενη σχέση μέλους με επιχείρηση που εμπλέκεται άμεσα ή έμμεσα σε υπό εξέταση υπόθεση, τεκμαίρεται κώλυμα συμμετοχής του μέλους στις σχετικές συνεδριάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Τα ασυμβίβαστα των μελών της Επιτροπής ολοκληρώνονται με την γενική απαγόρευση παροχής υπηρεσιών με οποιονδήποτε τρόπο, μετά τη λήξη της θητείας τους, σε εταιρία ή επιχείρηση, επί

των υποθέσεων εκείνων τις οποίες οι ίδιοι χειρίστηκαν ή επί των οποίων είχαν συμμετάσχει στη λήψη απόφασης κατά την διάρκεια της θητείας τους. Επίσης, προβλέπεται ότι τα μέλη, για δύο (2) έτη μετά την λήξη της θητείας τους, απαγορεύεται να αναλαμβάνουν την υπεράσπιση υποθέσεων ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, καθώς και να προσφεύγουν κατά αποφάσεων της Επιτροπής ενώπιον των δικαστηρίων. Η ρύθμιση διαφοροποιείται σε σχέση με το Ν. 703/77, αναφορικά με δύο παραμέτρους: Αφενός μειώνεται η χρονική περίοδος της γενικής απαγόρευσης υπεράσπισης υποθέσεων ενώπιον της Επιτροπής από τρία (3) σε δύο (2) χρόνια, προκειμένου να καταστεί δυνατή η στελέχωση της Επιτροπής με διακεκριμένα και ικανά πρόσωπα. Αφετέρου, επεκτείνεται για πρώτη φορά η γενική απαγόρευση και στην παράσταση ενώπιον των Δικαστικών Αρχών κατά αποφάσεων της Επιτροπής. Τέλος, επιβάλλεται σε όλα τα μέλη της Επιτροπής η τήρηση της εμπιστευτικότητας και της εχεμύθειας ενώ, προς ενημέρωση του κοινού, δύναται ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού να προβαίνει σε έκδοση σχετικών ανακοινώσεων.

Με το άρθρο 13 θεσπίζεται για πρώτη φορά πειθαρχικό συμβούλιο και πειθαρχική διαδικασία για τα μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού, στα πρότυπα άλλων ανεξάρτητων διοικητικών αρχών. Η ρύθμιση έρχεται να καλύψει ένα κενό του έως τώρα ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου της λειτουργίας της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Το πειθαρχικό συμβούλιο αποτελείται από ένα Σύμβουλο Επικρατείας, έναν Αρεοπαγίτη και έναν Καθηγητή Πανεπιστημίου με γνωστικό αντικείμενο το δίκαιο ανταγωνισμού ή τα οικονομικά. Συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, ενώ τα μέλη του Συμβουλίου που είναι δικαστικοί λειτουργοί διορίζονται από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο. Η πειθαρχική διαδικασία κινείται με απόφαση της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, μετά από πρόταση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. Επιπλέον ορίζεται ότι η πειθαρχική ευθύνη των μελών της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η πειθαρχική διαδικασία, η πιθανή επιβολή κυρώσεων και το είδος αυτών, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Στο άρθρο 14 διατυπώνονται οι κυριότερες αρμοδιότητες της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Μεταξύ αυτών, προβλέπεται η αρμοδιότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού να εκδίδει τα κριτήρια της κατά προτεραιότητα εξέτασης των υποθέσεων και των στρατηγικών στόχων, κατόπιν διενέργειας δημόσιας διαβούλευσης, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως το δημόσιο συμφέρον, τις πιθανές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό, την προστασία του καταναλωτή, τις προθεσμίες παραγραφής του άρθρου 42 καθώς και το προσδοκώμενο αποτέλεσμα από την παρέμβασή της σε συγκεκριμένη υπόθεση. Ο καθορισμός σαφών προτεραιοτήτων και κριτηρίων κρίνεται επιβεβλημένος προκειμένου να εξασφαλισθεί διαφάνεια και αντικειμενικότητα κατά την επιλογή των εξεταζόμενων από την Επιτροπή υποθέσεων αλλά και για να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα του έργου της μέσω της στόχευσης σε κρίσιμες για το κοινωνικό σύνολο υποθέσεις. Στο πλαίσιο της λογοδοσίας, η εφαρμογή των εν λόγω κριτηρίων καθώς και η επιδίωξη των στρατηγικών στόχων αποτελούν αντικείμενο της έκθεσης που υποβάλλει ετησίως η Επιτροπή στη Βουλή, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 29. Η διαφάνεια του συστήματος επιλογής ενισχύεται με την έκδοση αναρτητέας στο διαδίκτυο απόφασης της Επιτροπής με την οποία ποσοτικοποιούνται τα κριτήρια της κατά προτεραιότητα εξέτασης των υποθέσεων, κατ' εφαρμογή συστήματος μοριοδότησης και καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής αυτού. Για λόγους εξασφάλισης της ευέλικτης λειτουργίας της Επιτροπής, είναι δυνατόν να προβλέπεται ότι δεν θα εξετάζονται καταγγελίες οι οποίες συγκεντρώνουν, κατ' εφαρμογήν του συστήματος μοριοδότησης, χαμηλή βαθμολογία, ενώ, σύμφωνα με τις επιταγές της χρηστής διοίκησης, οι απορριπτικές αποφάσεις καταγγελιών λόγω χαμηλής βαθμολογίας λαμβάνονται από τον Πρόεδρο της Επιτροπής, κατόπιν εισήγησης της Γενικής Διεύθυνσης, θα πρέπει να είναι δικαιολογημένες και να κοινοποιούνται στον καταγγέλλοντα εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήψη τους. Επιπλέον, ορίζεται ότι η σειρά κατάταξης των υποθέσεων δύναται, όταν αυτό κρίνεται δικαιολογημένο, να αναθεωρείται με απόφαση του Γενικού Διευθυντή, η οποία υποβάλλεται στην πρώτη μετά την λήψη της απόφασης Ολομέλεια της Επιτροπής προς έγκριση. Η Ολομέλεια δύναται να απορρίπτει την απόφαση του Γενικού Διευθυντή. Προκειμένου δε να διασφαλιστεί η εμπιστευτικότητα των εν λόγω πληροφοριών και μην διακυβευθεί η αποτελεσματικότητα του έργου της Επιτροπής προβλέπεται ότι το καθιερούμενο σύστημα μοριοδότησης θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για την εσωτερική

οργάνωση της λειτουργίας της Επιτροπής και τα αποτελέσματα της κατάταξης δεν θα δημοσιοποιούνται ούτε θα κοινοποιούνται στον καταγγέλλοντα ή σε οποιονδήποτε τρίτο (συμπεριλαμβανομένων των εμπλεκομένων στις υποθέσεις ενώπιον της Επιτροπής μερών). Δημοσιοποίηση γενικών πληροφοριών και στατιστικών στοιχείων, με την επιφύλαξη των παραπάνω, δεν αποκλείεται. Επιπλέον, επισημαίνεται η δυνατότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού να εκδίδει ανακοινώσεις και κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, σύμφωνα με τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με κύριο στόχο την εμπέδωση στις επιχειρήσεις του αισθήματος της ασφάλειας δικαίου αλλά και για παιδευτικούς λόγους. Επιπλέον, σύμφωνα με τη ρητή επιταγή του Κανονισμού 1/2003, προβλέπεται η δυνατότητα της Επιτροπής να διατυπώνει τη γνώμη της ενώπιον δικαστηρίων είτε γραπτά, με δική της πρωτοβουλία, είτε προφορικά, εφόσον της ζητηθεί από το αρμόδιο δικαστήριο, για θέματα εφαρμογής των άρθρων 1 και 2 καθώς και των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επαναλαμβάνεται κατ'αυτόν τον τρόπο ειδική δικονομική ρύθμιση, η οποία, αν και είναι πλήρως ισχυρή, για συστηματικούς λόγους, κρίνεται σκόπιμο να εισαχθεί και στην οικεία Δικονομία. Τέλος, προβλέπεται η δυνατότητα του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, ως έχοντος την αρμοδιότητα για την χάραξη της πολιτικής ανταγωνισμού, να ζητά εγγράφως, και η αντίστοιχη υποχρέωση της Επιτροπής να του χορηγεί, κάθε πληροφορία γενικής φύσεως που κατέχει, με την επιφύλαξη του επιχειρηματικού απορρήτου και εφόσον οι ζητούμενες πληροφορίες δεν αφορούν στοιχεία που εμπίπτουν στην ερευνητική διαδικασία ή υποβληθείσες αιτήσεις ένταξης στο πρόγραμμα επιείκειας.

Στο άρθρο 15 περιγράφεται ο τρόπος εξέτασης υποθέσεων από την Επιτροπή Ανταγωνισμού. Με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας στη λειτουργία της Επιτροπής, προβλέπεται η κατά προτεραιότητα εξέταση των υποθέσεων που πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια. Από την εφαρμογή συστήματος μοριοδοτήσεως (σύμφωνα με το στοιχείο ιε' της παραγράφου 2 του άρθρου 14), η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού εξετάζει τις υποθέσεις σύμφωνα με την σειρά κατάταξης τους, ανάλογα με τα μόρια που λαμβάνουν. Προκειμένου δε να διασφαλιστεί ένα περιθώριο ευελιξίας που θα επιτρέπει στην Επιτροπή να εξετάζει άμεσα, προς όφελος της αγοράς και του κοινωνικού συνόλου, θέματα με ιδιαίτερο κοινωνικό και οικονομικό αντίκτυπο, προβλέπεται η δυνατότητα η σειρά

κατάταξης των υποθέσεων να αναθεωρείται, όταν αυτό κρίνεται δικαιολογημένο, με απόφαση του Γενικού Διευθυντή, η οποία υποβάλλεται προς έγκριση στην πρώτη Ολομέλεια της Επιτροπής που συγκαλείται μετά την λήψη της απόφασης. Η Ολομέλεια δύναται να απορρίπτει την απόφαση του Γενικού Διευθυντή.

Στο ίδιο άρθρο πραγματοποιείται σημαντική αλλαγή όσον αφορά τον τρόπο λήψης των αποφάσεων. Κατ' αρχάς, ενώ ο θεσμός του Εισηγητή που είχε εισαχθεί με το Ν. 3784/2009 διατηρείται, αφαιρείται το δικαίωμα ψήφου αυτού. Η αναγνώριση δικαιώματος ψήφου στον Εισηγητή, έχει εγείρει, από μια ομάδα της θεωρίας, ζητήματα παραβίασης της αρχής της δίκαιης δίκης, της ισότητας των όπλων και της αμεροληψίας, αφού φαίνεται να συγχέεται στο πρόσωπο του Εισηγητή η ερευνητική και η οιονεί δικαιοδοτική λειτουργία της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Αν και η νομολογία δεν έχει επιβεβαιώσει το βάσιμο των ως άνω αιτιάσεων, προκειμένου να θωρακιστεί το κύρος των αποφάσεων της Επιτροπής, κρίνεται σκόπιμη η υιοθέτηση της προτεινόμενης ρύθμισης η οποία διασφαλίζει την αρχή της δίκαιης δίκης και παράλληλα πλεονεκτεί, καθότι επιτρέπει την παρουσία του Εισηγητή, ο οποίος έχει παρακολουθήσει την υπόθεση από τα πρώτα στάδια της, κατά την συζήτηση της λήψης απόφασης. Επιπλέον, προβλέπεται ότι οι υποθέσεις που αφορούν την εφαρμογή των άρθρων 1, 2 και 5 επ., εισάγονται υποχρεωτικά σε τετραμελή τμήματα (συμπεριλαμβανομένου του Εισηγητή), πλην αντίθετης ρύθμισης, ενώ οι υποθέσεις μείζονος σημασίας εισάγονται με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού στην Ολομέλεια. Στις λοιπές περιπτώσεις, οι υποθέσεις εισάγονται απευθείας στην Ολομέλεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Ορίζεται δε ότι η Επιτροπή συνέρχεται σε Ολομέλεια τουλάχιστον μία φορά το μήνα.

Σημαντική αλλαγή προς το σκοπό της αύξησης της αποτελεσματικότητας της δράσης της Επιτροπής Ανταγωνισμού είναι η τροποποίηση των προβλεπόμενων προθεσμιών για την εξέταση υποθέσεων και έκδοση αποφάσεων, που εισήχθησαν με το Ν. 3784/2009, ώστε να επιτευχθεί η επιδιωκόμενη ισορροπία μεταξύ της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των δράσεων της Επιτροπής Ανταγωνισμού και της ταχείας αντιμετώπισης των αναφύομενων προβλημάτων στη λειτουργία των αγορών, τηρουμένων παράλληλα των διαδικαστικών εγγυήσεων και των δικαιωμάτων άμυνας των επιχειρήσεων. Προς τούτο προβλέπεται προθεσμία 120 ημερών (αντί 90) για την κοινοποίηση Εισήγησης και 12 μηνών (αντί 6) για την έκδοση απόφασης.

Με το άρθρο 16 δίδεται εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας να εκδώσουν, μετά από εισήγηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισης αυτής. Επίσης, προβλέπεται η δυνατότητα της Επιτροπής, όταν συντρέχουν ειδικοί λόγοι, να συγκροτεί με απόφασή της επιτροπές και ομάδες εργασίας για την εξέταση και έρευνα σε θέματα ανταγωνισμού και λειτουργίας της Επιτροπής και της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού.

Στο άρθρο 17 καθορίζονται θέματα σχετικά με τα έσοδα και τον προϋπολογισμό της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Προβλέπεται ότι στις ανώνυμες εταιρίες που ιδρύονται ή αυξάνουν το κεφάλαιό τους επιβάλλεται τέλος ύψους ένα τοις χιλίοις (0,001) υπολογιζόμενο επί του ιδρυτικού κεφαλαίου ή επί του ποσού της αύξησης του κεφαλαίου αντιστοίχως υπέρ της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Το τέλος επιβάλλεται προκειμένου να διασφαλιστεί η οικονομική αυτοτέλεια της ΕΑ, η οποία γίνεται δεκτό ότι αποτελεί εχέγγυο για τη λειτουργική της ανεξαρτησία. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η αποτελεσματικότητα της δράσης της ΕΑ στην αγορά και η προστασία του υγιούς ανταγωνισμού προς όφελος των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων. Περαιτέρω, ορίζεται ότι η Επιτροπή υπόκειται στον προληπτικό και κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ο προϋπολογισμός της εγκρίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και προσαρτάται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας ενώ η εκτέλεσή του παρακολουθείται από την Επιτροπή του Απολογισμού και του Γενικού Ισολογισμού του Κράτους και Ελέγχου της εκτέλεσης του Προϋπολογισμού του Κράτους, όπως ορίζεται από τον Κανονισμό της Βουλής.

Στο άρθρο 18 ρυθμίζεται η νομική υποστήριξη των μελών και του προσωπικού της Επιτροπής Ανταγωνισμού με αναλογική εφαρμογή του άρθρου 18 του ν. 3728/2008 (Α'258), καθώς και η δυνατότητα ανάθεσης της εκπροσώπησής τους σε δικηγόρο επιλογής τους, με δαπάνη της Επιτροπής, όταν ενάγονται ή κατηγορούνται για πράξεις ή παραλείψεις που ανάγονται αποκλειστικά στην εκπλήρωση των καθηκόντων τους.

Στο άρθρο 19 συγκεντρώνονται οι αρμοδιότητες του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού, σύμφωνα και με τα όσα ορίζονται στις επιμέρους διατάξεις του προτεινόμενου σχεδίου νόμου.

Με το άρθρο 20 προτείνεται η σύσταση Γραφείου Νομικής Υποστήριξης για τη δικαστική και εξωδικαστική εκπροσώπηση και υπεράσπιση των συμφερόντων της Επιτροπής Ανταγωνισμού, καθώς και την παροχή νομικών συμβουλών και γνωμοδοτήσεων. Η σύσταση του εν λόγω Γραφείου διασφαλίζει την αρτιότερη υπεράσπιση των αποφάσεων της Επιτροπής ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, η οποία αναγκαστικά ανατίθετο μέχρι σήμερα σε εξωτερικούς δικηγόρους. Με τη νέα ρύθμιση, η προσφυγή στις υπηρεσίες εξωτερικού δικηγόρου είναι κατ' εξαίρεση δυνατή μόνον εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο από την ιδιαίτερη σπουδαιότητα της υπόθεσης.

Στο άρθρο 21 περιγράφεται η οργάνωση και το προσωπικό της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Στο ίδιο άρθρο προβλέπεται ότι ο Γενικός Διευθυντής διορίζεται με απόφαση της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, μετά από δημόσια προκήρυξη της θέσης στην οποία προσδιορίζονται τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα που πρέπει να πληροί, με τετραετή θητεία, η οποία μπορεί να επαναληφθεί για ίσο χρονικό διάστημα μία ή περισσότερες, αλλά όχι συνεχόμενες, φορές. Σκοπός της ρύθμισης είναι να εξασφαλιστεί ότι η στελέχωση της θέσης του Γενικού Διευθυντή, που είναι ύψιστης σημασίας για την λειτουργία της Επιτροπής, θα γίνεται με αντικειμενικά και αξιοκρατικά κριτήρια. Τέλος, δίδεται η δυνατότητα σε νέους επιστήμονες πραγματοποίησης πρακτικής άσκησης διάρκειας μέχρι έξι (6) μηνών χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση της Επιτροπής, προκειμένου να αποκτήσουν εμπειρία σε νομικά και οικονομικά θέματα ανταγωνισμού.

Με το άρθρο 22 καθιερώνεται η υποχρέωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού να κινεί ανά τακτά χρονικά διαστήματα, που δεν υπερβαίνουν την πενταετία, διαδικασία αξιολόγησης της λειτουργίας της από ελεγκτές αναγνωρισμένου κύρους και ανεξαρτησίας, όπως ο ΟΟΣΑ. Τα αποτελέσματα της εν λόγω αξιολόγησης αποστέλλονται στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής και στον Υπουργό Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της Επιτροπής. Συνιστούν δε, γνώμονα για τη βελτίωση των εσωτερικών διαδικασιών και την υιοθέτηση μοντέλων διοίκησης και χειρισμού των υποθέσεων που μεγιστοποιούν την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας της Επιτροπής.

Στο άρθρο 23 περιγράφονται οι γνωμοδοτικές αρμοδιότητες της Επιτροπής Ανταγωνισμού, οι οποίες εμφανίζονται σαφώς ενισχυμένες σε σχέση

με το προϊσχύον νομικό καθεστώς. Η δυνατότητα της Επιτροπής να διατυπώνει γνώμη σχετικά με σχέδια νόμων και λοιπών κανονιστικών ρυθμίσεων που δύνανται να εισαγάγουν εμπόδια στη λειτουργία του ελεύθερου ανταγωνισμού κρίνεται ως μέτρο πρόσφορο και ικανό να συμβάλει στη μείωση των ρυθμιστικών εμποδίων, αυξάνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την εν γένει ανταγωνιστικότητα της χώρας.

Στο άρθρο 24 προβλέπεται η αναδιαμόρφωση των προβλέψεων περί συνεργασίας της Επιτροπής Ανταγωνισμού με τις ρυθμιστικές αρχές ώστε να επιτευχθεί αποτελεσματικότερος βαθμός συνεργασίας και να εξαλειφθούν τυχόν ρυθμιστικά βάρη που επιβαρύνουν τις επιχειρήσεις (π.χ. διπλή γνωστοποίηση). Στο πλαίσιο αυτό η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξετάζει κατ' αποκλειστικότητα τις συγκεντρώσεις επιχειρήσεων, ανεξάρτητα από τον κλάδο της οικονομίας στον οποίο αφορούν.

Το άρθρο 25 προβλέπει την ενίσχυση των εξουσιών της Επιτροπής επί παραβάσεων, προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της παρέμβασής της στην αγορά. Ειδικότερα, ορίζεται ότι σε περίπτωση παράβασης του δικαίου του ανταγωνισμού το επιβαλλόμενο ή απειλούμενο πρόστιμο μπορεί να φτάνει μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών της επιχείρησης ενώ, εφόσον είναι δυνατόν να υπολογιστεί το ύψος του οικονομικού οφέλους της επιχείρησης από την παράβαση, το ύψος του επιβαλλόμενου προστίμου δεν μπορεί να είναι μικρότερο από αυτό, ακόμα και αν υπερβαίνει το ποσοστό του 10%. Περαιτέρω προβλέπεται ότι σε περίπτωση παράβασης του δικαίου του ανταγωνισμού από όμιλο επιχειρήσεων, για τον υπολογισμό του προστίμου, λαμβάνονται υπόψη ο συνολικός κύκλος εργασιών του ομίλου ενώ διευρύνεται ο κύκλος των φυσικών προσώπων που είναι υπεύθυνα για την τήρηση των διατάξεων περί ανταγωνισμού. Επιπλέον, δίδεται η δυνατότητα στην Επιτροπή να επιβάλει και αυτοτελές πρόστιμο στα ανωτέρω φυσικά πρόσωπα από 200.000€ έως 2.000.000€, εφόσον αποδεδειγμένα συμμετείχαν σε προπαρασκευαστικές πράξεις, στην οργάνωση ή την διάπραξη της παράνομης συμπεριφοράς της επιχείρησης. Η εν λόγω ρύθμιση, σε συνδυασμό με την επέκταση του προγράμματος επιείκειας και σε φυσικά πρόσωπα αναμένεται να συμβάλει αποφασιστικά στη διαπίστωση και εξάρθρωση αντανταγωνιστικών πρακτικών, δεδομένου ότι παρέχει κίνητρο στα φυσικά πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για την υλοποίηση των αποφάσεων των επιχειρήσεων, να

συνεργαστούν με την Επιτροπή. Τέλος, προβλέπεται η αναμόρφωση των διατάξεων περί επιβολής προστίμων σε ενώσεις επιχειρήσεων, ώστε να διασφαλίζεται η δυνατότητα είσπραξης αυτών.

Το άρθρο 26, σε πλήρη εναρμόνιση με τον Κανονισμό 1/2003, περιγράφει τις αρμοδιότητες της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε περίπτωση κίνησης διαδικασίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή από Εθνική Αρχή Ανταγωνισμού άλλου κράτους μέλους.-

Στο άρθρο 27 προβλέπεται, στο πλαίσιο της διαφάνειας της δράσης της Διοίκησης, η ειδική αιτιολόγηση των αποφάσεων ατομικού χαρακτήρα της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η δημοσίευση αυτών στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και η ανάρτησή τους στο διαδίκτυο.

Στο άρθρο 28 περιγράφονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ανταγωνισμού ως Εθνικής Αρχής Ανταγωνισμού.

Στο άρθρο 29 προβλέπεται η υποβολή από την Επιτροπή Ανταγωνισμού μέχρι την 31η Μαρτίου κάθε έτους στον Πρόεδρο της Βουλής ετήσιας έκθεσης, η οποία περιέχει στοιχεία για τη δραστηριότητά της, την εφαρμογή των κριτηρίων της κατά προτεραιότητα εξέτασης και την επιδίωξη των στρατηγικών στόχων, τις αποφάσεις της και τις εκτιμήσεις της για την κατάσταση και τις εξελίξεις στον τομέα της αρμοδιότητάς της.

Με το άρθρο 30 καθορίζονται τα σχετικά με την προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών κατά των αποφάσεων της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ενίσχυση του αποτρεπτικού αποτελέσματος των κυρώσεων που επιβάλλει η Επιτροπή Ανταγωνισμού, προβλέπεται ότι, καταρχήν, η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής και η άσκησή της δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ενώ αναστολή της εκτέλεσης χορηγείται αν υπάρχει αποχρών λόγος. Για τις επιμέρους λεπτομέρειες εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Επιπλέον, τροποποιούνται οι ισχύουσες διατάξεις ειδικά για την αναστολή απόφασης επιβολής προστίμου, μέσω, αφενός, του περιορισμού των λόγων χορήγησης αναστολής και αφετέρου, του περιορισμού του ποσοστού του προστίμου για το οποίο δύναται να χορηγηθεί αναστολή. Προς τούτο προβλέπεται δυνατότητα χορήγησης από το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών αναστολής καταβολής μέρους μόνο του προστίμου, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το 80% αυτού, ενώ η αναστολή χορηγείται μόνο στις περιπτώσεις

απόδειξης από τον προσφεύγοντα ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης σε περίπτωση ευδοκίμησης της προσφυγής του (υπό το ισχύον καθεστώς προβλέπεται δυνατότητα χορήγησης αναστολής σε περίπτωση ύπαρξης αποχρώντος λόγου). Προς εξασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος προβλέπεται ότι με την ίδια απόφαση, με την οποία διατάσσεται η αναστολή εκτέλεσης ή άλλο κατάλληλο μέτρο, το Δικαστήριο, ακόμη και χωρίς να υποβληθεί σχετικό αίτημα, λαμβάνει και κάθε αναγκαίο μέτρο για τη διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος, όπως ενδεικτικά, την κατάθεση στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, μέσα σε τακτή προθεσμία, εγγυητικής επιστολής πληρωτέας σε πρώτη ζήτηση, αξιόχρεου πιστωτικού ιδρύματος, για συγκεκριμένο χρηματικό ποσό που καθορίζεται με την ίδια απόφαση, την εγγραφή από την Επιτροπή Ανταγωνισμού προσημείωσης υποθήκης σε ακίνητο του αιτούντος, για συγκεκριμένο χρηματικό ποσό κ.λ.π. Περαιτέρω, ορίζεται ότι η αίτηση αναστολής απορρίπτεται ακόμα και σε περίπτωση απόδειξης από τον προσφεύγοντα ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, όταν πιθανολογείται ότι η προσφυγή είναι προδήλως απαράδεκτη ή αβάσιμη.

Στο άρθρο 31 ρυθμίζεται η χορήγηση από το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών προσωρινής διαταγής αναστολής εκτέλεσης απόφασης της Επιτροπής εφόσον υπάρχει αποχρών λόγος. Τέλος, καθίσταται υποχρεωτική η κλήτευση της Επιτροπής Ανταγωνισμού κατά τη συζήτηση αιτημάτων χορήγησης προσωρινής διαταγής και προβλέπεται η εκδίκαση της αίτησης αναστολής κατά προτεραιότητα σε περίπτωση χορήγησης προσωρινής διαταγής.

Στο άρθρο 32 διευκρινίζονται οι γενικοί όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση ενδίκων μέσων κατά των αποφάσεων του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών που εκδίδονται σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, ενώ για τις λοιπές λεπτομέρειες γίνεται παραπομπή στις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί αίτησης αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Στο άρθρο 33 διατηρείται η δυνατότητα συγκρότησης ειδικών τμημάτων ανταγωνισμού στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών με Προεδρικό Διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η συγκρότηση ειδικών τμημάτων ανταγωνισμού στο Διοικητικό Εφετείο, δικαιολογείται από την ιδιαιτερότητα και τη δυσχέρεια των θεμάτων που γεννώνται και απαιτούν ειδίκευση και εις βάθος γνώση της Ελληνικής, αλλά και

της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας περί ανταγωνισμού. Επιπλέον, η σοβαρότητα των θεμάτων, αλλά και οι επιπτώσεις στην αγορά από τις εκδιδόμενες από την Επιτροπή Ανταγωνισμού αποφάσεις, επιβάλλουν την εκδίκασή τους σε όσο το δυνατόν συντομότερο χρόνο. Η καθυστέρηση εκδίκασης σημαίνει διατήρηση μη υγιών όρων ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη συγκεκριμένη αγορά ή επιθυμούν να εισέλθουν, αλλά και για το καταναλωτικό κοινό, το οποίο εν τέλει επωμίζεται το μεγαλύτερο βάρος των αντισταγωνιστικών πρακτικών.

Στο άρθρο 34 περιγράφονται τα δικαιώματα του Γενικού Επιτρόπου του Κράτους σχετικά με τα ένδικα βοηθήματα που προβλέπονται στο παρόν σχέδιο νόμου.

Το άρθρο 35 αφορά την αρμοδιότητα έτερων δικαστηρίων για την εφαρμογή των διατάξεων περί ανταγωνισμού. Σε πλήρη εναρμόνιση με τον Κανονισμό 1/2003, ορίζεται πλέον ρητά στην παράγραφο 2 ότι τα εθνικά δικστήρια, πολιτικά και ποινικά, είναι αρμόδια για την εφαρμογή των άρθρων 1 και 2 του παρόντος και των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο άρθρο 36 προβλέπεται η διαφορετική αντιμετώπιση των καταγγελιών στο σύστημα εφαρμογής των διατάξεων περί προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού. Προβλέπεται η αξιολόγηση των καταγγελιών να διενεργείται βάσει των κριτηρίων της κατά προτεραιότητας εξέτασης υποθέσεων και εντός των γενικών προθεσμιών εξέτασης των υποθέσεων (κατάργηση υποχρέωσης έκδοσης απόφασης επί καταγγελιών εντός εξαμήνου με ταυτόχρονη διατήρηση της υποχρέωσης έκδοσης απόφασης εντός ευλόγου χρόνου) με διττό στόχο: αφενός, τη συστηματική και άμεση ενασχόληση της πλειοψηφίας του στελεχιακού δυναμικού της Επιτροπής Ανταγωνισμού με τις σοβαρότερες καταγγελίες που άπτονται του δημοσίου συμφέροντος και αφορούν πρακτικές με σημαντικό αντίκτυπο στην αγορά και αφετέρου, τη διασφάλιση των αρχών της χρηστής διοίκησης μέσω της υποχρέωσης της Επιτροπής Ανταγωνισμού να εξετάζει τις καταγγελίες εντός ευλόγου χρόνου.

Οι διατάξεις του άρθρου 36 σχετικά με την εξέταση των καταγγελιών συμπληρώνονται με αυτές του άρθρου 37 όπου περιγράφεται η συνοπτική διαδικασία επί καταγγελιών. Η συνοπτική διαδικασία έχει ως στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας της Επιτροπής

μέσω της επικέντρωσης της δράσης της σε βάσιμες καταγγελίες. Προβλέπεται σχετικώς ότι προφανώς αβάσιμες καταγγελίες, οι οποίες υποβάλλονται μόνο στην Επιτροπή Ανταγωνισμού και όχι και σε Αρχή Ανταγωνισμού άλλου Κράτους-Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τίθενται στο αρχείο της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού με πράξη του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ύστερα από εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης, εντός προθεσμίας εννέα (9) μηνών από την υποβολή τους. Παρόμοια διαδικασία καθιερώνεται για καταγγελίες περί ζητημάτων που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Επιτροπής Ανταγωνισμού, οι οποίες τίθενται στο αρχείο της Γενικής Διεύθυνσης με πράξη του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ύστερα από εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης, εντός προθεσμίας πέντε (5) μηνών από την υποβολή τους. Ενώ, σύμφωνα με τις γενικές αρχές που διέπουν τη λειτουργία της διοίκησης, προβλέπεται ότι εάν η καταγγελία εμπίπτει στις αρμοδιότητες άλλης Ανεξάρτητης ή Διοικητικής ή Δικαστικής Αρχής, η Επιτροπή Ανταγωνισμού οφείλει, εντός της ανωτέρω προθεσμίας, να την διαβιβάσει αρμοδίως.

Στο άρθρο 38 αναφέρεται στις υποχρεώσεις των επιχειρήσεων να παρέχουν πληροφορίες και στοιχεία στην Επιτροπή, καθώς και στην υποχρέωση των δημόσιων αρχών και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου να συνδράμουν την Επιτροπή και τους εντεταλμένους υπαλλήλους της κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και περιγράφεται η διαδικασία για τη συλλογή στοιχείων από την Επιτροπή Ανταγωνισμού. Προς ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της δράσης της Επιτροπής προβλέπεται η δυνατότητα να επιβάλει πρόστιμο σε περίπτωση άρνησης, δυστροπίας ή καθυστέρησης παροχής των αιτούμενων πληροφοριών ή σε περίπτωση παροχής πληροφοριών ανακριβών ή ελλιπών.

Το άρθρο 39 αναφέρεται στις εξουσίες της Επιτροπής για τη διεξαγωγή ερευνών.

Με το άρθρο 40 προβλέπεται η διενέργεια ειδικών ερευνών της Επιτροπής σε κλάδους της οικονομίας και τύπους συμφωνιών, σε πλήρη εναρμόνιση με τα Ευρωπαϊκά πρότυπα (άρθρο 17 του Κανονισμού 1/2003).

Λαμβάνοντας υπόψη τον ευαίσθητο χαρακτήρα των πληροφοριών που συλλέγονται από την Επιτροπή Ανταγωνισμού (π.χ. πληροφορίες που άπτονται του επαγγελματικού απορρήτου) καθιερώνεται με το άρθρο 41 υποχρέωση

εχεμύθειας κάθε προσώπου που λαμβάνει γνώση των παραπάνω στοιχείων και προβλέπεται, μέσω ειδικής δικονομικής ρύθμισης, διαδικασία διασφάλισης του απορρήτου, τόσο κατά τη διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, όσο και κατά τη διαδικασία ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου. Για λόγους συστηματικούς, η σχετική δικονομική διάταξη κρίνεται σκόπιμο να εισαχθεί και στην οικεία Δικονομία.

Με το άρθρο 42 επιτυγχάνεται η κάλυψη ενός σημαντικού κενού με την εισαγωγή διάταξης περί πενταετούς παραγραφής των παραβάσεων των διατάξεων του παρόντος νόμου που παρέχουν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την αρμοδιότητα να επιβάλει κυρώσεις, κατά το πρότυπο του Ευρωπαϊκού δικαίου (Κανονισμός 1/2003) και της συντριπτικής πλειοψηφίας των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διαθέτουν ρητές διατάξεις παραγραφής. Η εισαγωγή της παραγραφής θα αυξήσει την ασφάλεια δικαίου και θα επιτρέψει και στην Επιτροπή Ανταγωνισμού να στρέψει την προσοχή της σε παρούσες και όχι παρελθούσες πέραν της πενταετίας παραβάσεις του ανταγωνισμού. Είναι αυτονόητο ότι η έναρξη του χρόνου παραγραφής επί διαρκών παραβάσεων ή παραβάσεων κατ' εξακολούθηση, άρχεται από την παύση της παράβασης και όχι από τον χρόνο έναρξης αυτής.

Με σκοπό την εξασφάλιση του ποινικού κολασμού των αξιόποινων κατά τις διατάξεις του παρόντος νομοσχεδίου συμπεριφορών και πράξεων, προβλέπεται στο άρθρο 43 υποχρέωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού να ανακοινώνει τις παραβάσεις στην αρμόδια εισαγγελική αρχή, το αργότερο μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την έκδοση της σχετικής απόφασής της. Με το άρθρο 44 προβλέπονται αυστηρές ποινικές κυρώσεις για την παραβίαση των άρθρων 1 και 2 του παρόντος νόμου. Η σημαντική αύξηση του κατώτατου ορίου φυλάκισης για τα καρτέλ (δύο χρόνια αντί έξι μηνών) δικαιολογείται από την ποινική απαξία των εν λόγω πράξεων αλλά και των επιπτώσεων που αυτές επιφέρουν στην ομαλή λειτουργία της αγοράς και αναμένεται να δράσει αποτρεπτικά στην ανάπτυξη αντισταγωνιστικών συμπεριφορών.

Στο άρθρο 45 προσδιορίζονται τα καταβαλλόμενα τέλη για τις γνωστοποιήσεις, αιτήσεις, ένδικα βοηθήματα και ένδικα μέσα που ασκούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου.

Η έκταση εφαρμογής του Νόμου καθορίζεται στο άρθρο 46, ώστε να περιλαμβάνει όλους τους περιορισμούς του ανταγωνισμού, που επενεργούν ή

μπορούν να επενεργήσουν στη χώρα, ακόμα και αν οφείλονται σε συμπεριφορές που αναπτύσσονται εκτός της ελληνικής επικράτειας.

Με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας της δράσης των οργάνων που αφορούν το δίκαιο του ανταγωνισμού, προβλέπεται, στο άρθρο 47, η δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως όλων των κανονιστικών πράξεων, αποφάσεων και γνωμοδοτήσεων που εκδίδονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Νόμου αυτού.

Με το άρθρο 48 ρυθμίζονται τα σχετικά με τις κλητεύσεις και επιδόσεις αποφάσεων και εισηγήσεων που προβλέπονται στο Νόμο.

Στο άρθρο 49 προβλέπεται η είσπραξη των επιβαλλόμενων προστίμων κατά τον Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.) και καθιερώνεται η υποχρέωση της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. να ενημερώνει σχετικά την Επιτροπή Ανταγωνισμού, ώστε να διευκολύνεται η παρακολούθηση από την τελευταία της είσπραξης.

Με τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 50 σκοπείται η εκκαθάριση των καταγγελιών που εκκρεμούν ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ώστε να επικεντρωθεί η δράση της σε υποθέσεις τρέχοντος ενδιαφέροντος προς όφελος της αγοράς και του κοινωνικού συνόλου γενικότερα. Ειδικότερα, προβλέπεται η θέση στο Αρχείο των υποθέσεων που είχαν εισαχθεί στην Επιτροπή πριν την 31/12/2003 και δεν έχουν εξετασθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, με την τήρηση διατυπώσεων αυξημένης δημοσιότητας προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους καταγγέλλοντες να ζητήσουν να μην τεθεί η καταγγελία τους στο Αρχείο. Επιπλέον, προβλέπεται η εκκαθάριση των εκκρεμών υποθέσεων που υπάγονται στη διαδικασία του άρθρου 37 καθώς και η κατάταξη των εκκρεμών υποθέσεων σύμφωνα με το σύστημα μοριοδότησης του άρθρου 14, παράγραφος 2, περίπτωση ιε'. Περαιτέρω, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχεια και η αδιάλειπτη λειτουργία της Επιτροπής, προβλέπεται ότι παραμένουν στη θέση τους μέχρι το τέλος της θητείας τους τα υπηρετούντα μέλη πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, ενώ για τα λοιπά μέλη προβλέπεται η αυτοδίκαιη λήξη της θητείας τους με την έναρξη ισχύος του προτεινόμενου νόμου, με τη δυνατότητα επαναδιορισμού τους, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η τρέχουσα θητεία τους για την εφαρμογή του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 12. Επιπλέον, δίδεται η δυνατότητα, μέσα σε έξι μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, με κοινή απόφαση των

Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, να διατεθεί ως έσοδο του Κρατικού Προϋπολογισμού ποσοστό ως 80% του συσσωρευμένου πλεονάσματος της Επιτροπής Ανταγωνισμού, σύμφωνα με τον ισολογισμό της τελευταίας πριν την ψήφιση του παρόντος νόμου χρήσης. Για την αποφυγή διατάραξης της ομαλής λειτουργίας της Επιτροπής και άσκοπης επανάληψης διαδικασιών ορίζεται αφενός ότι εισάγονται προς συζήτηση χωρίς να απαιτείται η σύνταξη νέας εισήγησης οι εκκρεμείς ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού υποθέσεις για τις οποίες έχει οριστεί δικάσιμος και κοινοποιηθεί η εισήγηση στα μέρη και, αφετέρου, ότι οι προθεσμίες για την έκδοση απόφασης κατά το άρθρο 8 δεν καταλαμβάνουν τις συγκεντρώσεις που έχουν ήδη γνωστοποιηθεί στην Επιτροπή. Επιπροσθέτως, ρυθμίζεται το θέμα της παραγραφής των παραβάσεων που διαπράχθηκαν πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Για λόγους ασφάλειας δικαίου αλλά και ομαλής λειτουργίας της Επιτροπής προβλέπεται ότι δεν υπόκεινται στην πενταετή παραγραφή οι παραβάσεις που έχουν ήδη εισαχθεί στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (είτε κατόπιν καταγγελίας είτε μετά από αυτεπάγγελτη έρευνα είτε μετά από αίτημα του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας). Τέλος, εισάγεται πρόβλεψη για τους υπηρετούντες στην Επιτροπή υπαλλήλους με απόσπαση, στους οποίους δίνεται και η δυνατότητα να επιδιώξουν την μετάταξή τους.

Με το άρθρο 51 προβλέπεται ότι με την έναρξη ισχύος του νόμου καταργείται ο υφιστάμενος ν. 703/1977, ως ισχύει, καθώς και κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου.

Στο άρθρο 52 προβλέπεται η ρύθμιση θεμάτων που αφορούν την Υπηρεσία Εποπτείας Αγοράς. Με την προτεινόμενη τροποποίηση σκοπείται, κατ' αρχάς, η διοικητική αναδιοργάνωση υφιστάμενων υπηρεσιών και διευθύνσεων καθώς και η μεταφορά αρμοδιοτήτων, ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα δράσης της υπηρεσίας και να αξιοποιηθούν στο έπακρον οι διαθέσιμοι πόροι και το ανθρώπινο δυναμικό. Επιπλέον, με τη δημιουργία νέας Διεύθυνσης Ανάλυσης Συνθηκών Αγοράς και Ανταγωνιστικότητας επιδιώκεται η ενίσχυση της δράσης της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου για τη λήψη μέτρων πρόσφορων για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της χώρας σε τομείς της αρμοδιότητάς της. Ειδικότερα, η παραπάνω νέα Διεύθυνση θα είναι αρμόδια για την επεξεργασία των δεδομένων που λαμβάνει η Γενική Γραμματεία Εμπορίου από την αγορά, για την οικονομική ανάλυση αυτών, τη μελέτη των δομών και την

εισήγηση στον Υπουργό για παραπομπή υποθέσεων στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, εφόσον πιθανολογείται παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού και για την εν γένει πρόταση μέτρων προς το σκοπό ενίσχυσης του εμπορίου και της ανταγωνιστικότητας.

Τέλος στο άρθρο 53 καθορίζεται ο χρόνος έναρξης ισχύος του παρόντος Νόμου από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 9 Μαρτίου 2011

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΩΡ. Π. ΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ